

ACHTERWERK

Het boek “Lichamelijke oefening” van Midas Dekkers geeft een mooie verhandeling over de rol van ons uiterlijk door de eeuwen heen. Daar in stelt hij, dat er na de Grieken en Romeinen gedurende vele eeuwen maar weinig aandacht was voor het menselijk lichaam. Alleen machthebbers en kunstenaars konden het zich permitteren de mens te ontbloten. Vaak leverde dat naar hedendaagse standaarden echter weinig verheffende beelden op. Pas in het begin van de vorige eeuw, met de introductie van de *Körperkultur*, kwam het blote menselijke aanzien weer in de belangstelling en probeerde men via het uiterlijk ook de geest op een hoger niveau te krijgen. Daarna is het vermeende verband tussen psyche en fysiek veelal verloren gegaan. Tegenwoordig lijkt de nadruk vooral te liggen op de lijfelijke buitenkant. Bij de Grieken was de esthetiek van onze torso nadrukkelijk onderwerp van studie. In de klassieke oudheid

had de fysiek een belangrijke eigen entiteit. De focus lag daarbij vaak op de romp. Zelfs zonder armen is de Venus van Milo een buitengewoon voorbeeld van Hellenistische kunst waarin de nadruk ligt op pathos, uitgedrukt in esthetisch realisme en naturalisme. Het lichaam van de Venus is zoals een lichaam behoort te zijn, in balans en met de goede verhoudingen. Het ideale lichaamsbeeld moet zich ongeveer in die tijd vastgezet hebben in de menselijke geest. Dit neemt niet weg dat er in de laatste eeuwen soms andere accenten zijn gelegd, maar men is blijven uitgaan van ideale, door de tijdgeest bepaalde maten.

Mensen worden evenwel al sinds de oertijd beoordeeld op hun voorkomen. Ondanks het veelgehoorde “het draait bij een liefdesverhouding niet om het uiterlijk, maar om het innerlijk”, speurt iedere man in eerste instantie naar aantrekkelijke vrouwelijke vormen. De man legt bij de start van een relatie meestal de verbinding, de vrouw maakt daarna haar keuze. Dat laatste is volgens wetenschappers belangrijk voor de menselijke vitaliteit. Ook Darwin was zich al bewust van deze seksuele selectie. Dat had zomaar kunnen leiden tot een publicatie met de titel *On the Origin of Mankind by Means of Feminine Selection*.

Het werd vervelend toen eind negentiende eeuw ‘wetenschappelijk verantwoord’ onderzoek werd ingezet om groepsgewijs mensen te classificeren. Linda Roodenburg doet in haar boek ‘Zie de mens. Over kijken en bekeken worden’ verslag van onze toenmali-

FOTO: ALENTERS

ge kijk op de medemens. Schokkend is het verhaal over dierenhandelaar Carl Hagenbeck, die rond 1875 zijn inkomsten uit zijn dierentuin zag teruglopen en daarop begon met het importeren en tentoonstellen van mensen uit Canada (domme Inuit), Birma (giraffenhalsvrouwen) of Afrika (lippennegerinnen). Menselijke eigenschappen werden gebruikt voor diskwalificaties en het verklaren van karaktertrekken.

Thans weten we dat het rassenonderscheid er gewoonweg niet is. Wetenschappelijk is aangetoond dat de DNA-verschillen tussen de Blumenbachse rassen minimaal zijn en slechts berusten op fenotypische en geografische kenmerken. De genetische diversiteit binnen de mensengroepen is vele malen groter dan die ertussen. Het feit dat de rassentheorie nog steeds wordt aangehangen bewijst hoezeer we als mens op uiterlijkheden zijn ingesteld.

Ondertussen proberen we het mannen- en vrouwenlichaam in extravagantie te etaleren. Het blijft daarbij niet bij de sportschool waar getraind wordt op een sixpack, maar ook daarbuiten gaan we steeds meer over naar een doorgeslagen vorm van body exhibitionisme. Mannen gaan nog steeds voor de gespierde torso. Vrouwen accentueren hun lichaam aanvullend door het al dan niet kunstmatig benadrukken van andere lichaamsdelen. De honderdjarige beha corrigeert waar nodig de vormgeving. Door veranderd eetgedrag varieert de maat van dit hulpmiddel inmiddels van 63AA tot 122H (het getal is de rompomvang). De gemiddelde maat steeg in de westerse wereld de laatste dertig jaar van 75B tot 75DD. Met deze natuurlijke borstvergroting is thans niet iedere vrouw meer even gelukkig. Tot halverwege de vorige eeuw werd de taille ingesnoerd met hulp van een korset om borsten en billen meer tot uiting te laten komen. Waar deze hulpmiddelen niet werkten werd later letterlijk in vlees gesneden om vullingen te plaatsen of weg te zuigen. De nieuwste rage is bilvergroting met implantaten door middel van plastische chirurgie. Het nieuwe schoonheidsideaal wordt gekenmerkt door een opmars van het grote achterste en het slinken van de boezem. Bil power is het nieuwe toverwoord. Ik sluit me aan bij Midas Dekkers: Wie voor een oerbeest traint, gaat de verkeerde kant op.

A. Lenders